

Załącznik do uchwały Nr XXXVIII/223/2018

Rady Miejskiej w Pogorzeli

z dnia 29 maja 2018r.

**Program Wspierania Rodziny
w Gminie Pogorzela
na lata 2018-2020**

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE.....	4
1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM.....	4
1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM.....	5
1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU.....	6
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE POGORZELA	7
2.1. ADRESACI PROGRAMU	7
2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	7
2.2.1. DANE OGÓLNE.....	7
2.2.2. DEMOGRAFIA	10
2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA	10
2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	11
2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE	12
2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO	13
2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY	13
2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY	23
2.4. BADANIA ANKIETOWE	24
2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW	24
2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH.....	28
2.5. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	31
2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY	36
3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE.....	37
3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	37
3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	38
3.3. PROJEKTY.....	51
4. REALIZACJA PROGRAMU	54
4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY	54
4.2. FINANSOWANIE	54
4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ	54

WPROWADZENIE

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Lokalny system wspierania rodziny daje możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności system ten powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Pogorzela został opracowany w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pogorzeli przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Program został opracowany na lata 2018-2020, a w ramach diagnozy analizie poddano dane z lat 2015-2017.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18. stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Kodeks karny (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 z późn. zm.) rozróżnia nieletniego (przed ukończeniem 17 lat) i młodocianego (popełnia czyn zabroniony przed ukończeniem 21 lat, ale ukończył 24 lata, zanim zapadło orzeczenie w pierwszej instancji). Kodeks cywilny (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459 z późn. zm.) wyróżnia małoletniego (osobę przed ukończeniem 18. roku życia), natomiast kodeks pracy (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 108 z późn. zm.), tak jak kodeks karny – młodocianego (z tym że w przypadku prawa pracy jest to osoba pomiędzy 16. a 18. rokiem życia).

Kodeks karny zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682) normuje problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155 z późn. zm.) chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM

Problematykę rodzinną podejmują ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (uchwalona przez ONZ 10 grudnia 1948 r.) określa w art. 16. rodzinę jako naturalną i podstawową komórkę społeczeństwa i przyznaje jej prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Europejska Karta Społeczna z 1961 r. (zapis w pkt. 16 pierwszej części) stwierdza, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, uchwalona rezolucją nr 34/180 [Zgromadzenia Ogólnego ONZ](#) z dnia 18 grudnia 1979 r. podkreśla m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny.

Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez [Zgromadzenie Ogólne ONZ](#) 20 listopada 1989 r., ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci (Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci, sporządzona w Strasburgu dnia 24 kwietnia 1967 r. ([Dz. U. 1999 nr 99 poz. 1157](#))) ma zastosowanie do dzieci, które w momencie przystosowania nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego (Europejska Konwencja o statusie prawnym dziecka pozamałżeńskiego, sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. (Dz. U. 1999 nr 79 poz. 888), zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny w 1980 r. podkreśla m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Pogorzela na lata 2018-2020 będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 489 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela na lata 2015-2020

2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE POGORZELA

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Pogorzela została oparta na badaniu źródeł zastanych (danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców) oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego i pedagogów funkcjonujących w gminie placówek oświatowych. Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która została przeprowadzona w obszarach: „Rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie”; „Zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne” oraz „Kapitał społeczny i ludzki”, a także ocenę poprzednio realizowanego programu.

2.1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pogorzela na lata 2018-2020 są rodziny zamieszkujące teren gminy Pogorzela, w szczególności rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.2.1. DANE OGÓLNE

Gmina Pogorzela jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, we wschodniej części powiatu gostyńskiego. Od północy graniczy z gminami Borek Wielkopolski i Piaski, od zachodu z gminą Pępowo, od południowego-zachodu z gminą Kobylin, od południa z gminą Krotoszyn, a od wschodu z gminą Koźmin. W skład gminy zajmującej powierzchnię 96,54 km² wchodzi miasto Pogorzela oraz dwanaście sołectw: Bielawy Pogorzelskie, Bułaków, Elżbietków, Głuchów, Gumienice, Kaczagórka, Kromolice, Łukaszew, Małgów, Ochla, Paradów i Wziachów.

Gmina nie posiada na swoim terenie dróg krajowych ani wojewódzkich. Sieć komunikacyjna składa się z dróg powiatowych i gminnych, w większości o nawierzchni nieutwardzonej. Na terenie gminy nie występuje również infrastruktura kolejowa, w związku z czym przewóz osób i towarów odbywa się wyłącznie w oparciu o transport drogowy. Ze względu na likwidację wielu połączeń komunikacyjnych mieszkańcy wszystkich miejscowości w gminie zmagają się z trudnościami komunikacyjnymi.

Gmina Pogorzela posiada typowo rolniczy charakter, większość terenów stanowią użytki rolne i leśne. Rolnictwo jest silnym fundamentem rozwojowym i podstawą egzystencji dużej części populacji. Na jego dobry poziom mają wpływ korzystne warunki naturalne: wysoki wskaźnik jakości bonitacyjnej gleb oraz nieskażone środowisko sprzyjające pozyskiwaniu czystych ekologicznie płodów rolnych i stwarzające warunki do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie w 2017 roku wynosiła 224, a większość z nich zaliczała się do sektora prywatnego. Dominującymi branżami były: handel i naprawy, budownictwo, rolnictwo i przetwórstwo przemysłowe.

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Pogorzela jest zróżnicowany. Wszystkie miejscowości w gminie są zwodociągowane, dobrze rozwinięta jest też sieć gazowa – 11 z 12 sołectw posiada przyłącza gazowe. Dalszych inwestycji wymaga natomiast sieć kanalizacyjna, z której korzystają wyłącznie mieszkańcy Pogorzeli i częściowo Głuchowa. Na terenie gminy funkcjonuje także nowoczesna, mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu SBR (Sekwencyjny Reaktor Biologiczny).

Gmina nie ma charakteru typowo turystycznego, jest jednak atrakcyjnym miejscem do uprawiania rekreacji i turystyki, zwłaszcza konnej, rowerowej i pieszej. Pogorzela oferuje turystom i mieszkańcom regionu wiele ciekawych miejsc do obejrzenia i zwiedzania. Są to zarówno zabytki architektury, zabytki sztuki sakralnej, historyczne miejsca, jak i osobliwości lokalnej przyrody. Dużą część obszaru gminy zajmują zróżnicowane i atrakcyjne turystycznie lasy. Położone z dala od miast kompleksy leśne zapewniają obfitość jagód i grzybów oraz czyste powietrze, ciszę i spokój.

Sieć placówek oświatowo-wychowawczych w gminie Pogorzela tworzą: Przedszkole Samorządowe w Pogorzeli (z dwoma oddziałami przedszkolnymi w Głuchowie i Kromolicach), Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli (z dwiema szkołami filialnymi w Bułakowie i Wziąchowie), Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Kromolicach oraz Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Pogorzeli.

W funkcje edukacyjno-wychowawcze wpisuje się także świetlica opiekuńczo-wychowawcza (Młodzieżowa Świetlica Środowiskowa w Pogorzeli) oraz zajęcia pozalekcyjne dofinansowywane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, który jest organizatorem wielu imprez okolicznościowych i cyklicznych (m.in. Dni Pogorzeli, Dożynki Gminne, Majowy Piknik z Kulturą, Pogorzelskie Smaki, Święto Sera Smażonego, Pogo Stacja). MGOK prowadzi także liczne zajęcia z tańca, śpiewu, plastyki i fotografii, zajęcia instrumentalne oraz zajęcia wokalne dla solistów. Przy ośrodku prężnie rozwija się amatorski ruch artystyczny, działają liczne zespoły: taneczne, teatralne oraz zespół wokalny – JAWOR. Dla najmłodszych mieszkańców gminy przeznaczony jest program edukacyjny „Mała Wszechnica Kultury”, przygotowujący dzieci do aktywnego życia kulturalnego. W ramach Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury funkcjonują także: Dyskusyjny Klub Poniedziałkowy „Nie lubię poniedziałków”, Młodzieżowa Rada Kultury oraz Klub modelarstwa lotniczego i kosmicznego.

Działająca na terenie gminy Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Pogorzela stanowi ważny element wspierania kultury i edukacji, propaguje książkę i czytelnictwo. Oprócz bogatej kolekcji woluminów Biblioteka posiada też liczne zbiory audiowizualne, umożliwia korzystanie z komputerów, Internetu, a także jest organizatorem corocznych obchodów Dni Książki, wystaw książek i prac plastycznych oraz spotkań literackich.

Upowszechnianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie sprzyja dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa. Najważniejsze obiekty sportowe gminy znajdują się w Pogorzeli i są to: kompleks boisk sportowych „ORLIK 2012” mieszczący się przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Pogorzeli, oddany do użytku w ramach programu „Moje boisko ORLIK 2012”, dwie przyszkolne sale sportowe, boisko LZS-u do gry w piłkę nożną, boisko przy ZSOiZ, siłownia w Parku Miejskim oraz Strzelnica Kurkowego Bractwa Strzeleckiego. Ponadto na wiejskim terenie gminy uprawianiu sportu i rekreacji służą boiska w Bułakowie, Kaczagórcie, Głuchowie, Łukaszewie, Gumienicach, Kromolicach i Magłowie.

Dodatkowo na terenie gminy funkcjonują place zabaw w Pogorzeli, Elżbietkowie, Kromolicach, Bułakowie, Małgowie, Głuchowie, Gumienicach, Kaczagórcie, Łukaszewie i Wziąchowie, a przez najciekawsze pod względem przyrodniczym i krajobrazowym obszary gminy poprowadzono dwa szlaki rowerowe. Krzewieniem kultury fizycznej i sportu zajmują się również działające na jej terenie LZS „LEW” Pogorzela, w ramach którego działa sekcja piłki nożnej, oraz Uczniowskie Kluby Sportowe.

Opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy Pogorzela świadczą: Poradnia Medycyny Rodzinnej ASKLEPIOS, 2 prywatne praktyki lekarskie oraz 2 apteki. Z kolei pomoc społeczną mieszkańcom gminy świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli oraz instytucje, a także organizacje pozarządowe funkcjonujące poza gminą: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyniu, Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu, Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych w Pogorzeli oraz Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Pogorzeli. Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców gminy czuwają Posterunek Policji w Borku Wielkopolskim oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej.

2.2.2. DEMOGRAFIA

Z końcem 2017 r. gmina Pogorzela liczyła 5 084 mieszkańców, w tym 2 559 kobiet, które stanowiły 50,33% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 53 osoby na 1 km². Szczegółowe dane na temat struktury wiekowej ludności gminy i jej zmian w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 068	1 031	1 053
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 289	3 249	3 203
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	799	824	828
ogółem	5 156	5 104	5 084

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W latach 2015-2017 liczba dzieci i młodzieży ulegała nieznacznym wahaniom, systematycznie malała liczba osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób starszych. W analizowanym okresie wahaniami ulegała zarówno liczba urodzeń, jak i liczba zgonów. Obliczany na ich podstawie przyrost naturalny był ujemny tylko w roku 2016. W 2017 r. nastąpił niewielki wzrost w stosunku do lat poprzednich liczby urodzeń – 69, przy mniejszej liczbie zgonów – 55, w związku z czym przyrost naturalny wyniósł 14 osób. Dane dotyczące przyrostu naturalnego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba urodzeń	47	38	69
liczba zgonów	46	44	55
przyrost naturalny	1	-6	14

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

W latach 2015-2017 liczba mieszkań komunalnych w Pogorzeli pozostawała na zbliżonym poziomie, zwiększała się natomiast nieznacznie liczba osób, które te mieszkania zajmowały. W analizowanym okresie złożono odpowiednio: 7, 10 i 8 wniosków o przydział mieszkania komunalnego. W latach 2015-2017 gmina Pogorzela nie dysponowała ani jednym mieszkaniem socjalnym. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba mieszkań komunalnych	57	57	56
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	176	176	178
liczba wniosków złożonych o mieszkanie z zasobów gminy	7	10	8
liczba mieszkań socjalnych	0	0	0

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W Pogorzeli pomoc ta jest realizowana przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015	2016	2017
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek	34	27	31
liczba przyznanych dodatków	339	290	294
wartość przyznanych dodatków (w zł)	45 018,47	37 209,90	43 335,57

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W latach 2015-2017 liczba rodzin, którym przyznano dodatki mieszkaniowe ulegała nieznacznym wahaniom, podobnie jak liczba przyznanych dodatków oraz kwoty przeznaczone na ten cel.

2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu w latach 2015-2017 liczba osób bezrobotnych w gminie wahała się: od 166 osób na koniec 2015 r. poprzez 932 osoby na koniec 2016 r. do 800 osób na koniec 2017 r. Wahał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie wśród

pozostających bez kobiety stanowiły mniejszość. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 5. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba bezrobotnych w gminie	166	139	133
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	5,05%	4,28%	4,15%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	99	78	70
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	59,64%	56,12%	52,63%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2015-2017 w powiecie gostyńskim, województwie wielkopolskim i w kraju.

Tabela 6. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
stopa bezrobocia w powiecie gostyńskim	8,3%	7,3%	6,0%
stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim	6,1%	5,0%	3,7%
stopa bezrobocia w kraju	9,7%	8,2%	6,6%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2015-2017 powiat gostyński charakteryzował się znacznie wyższą, w stosunku do województwa wielkopolskiego, a niższą w stosunku do całego kraju stopą bezrobocia. I choć zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju wskaźnik ten sukcesywnie malał w rozpatrywanym okresie, to skala bezrobocia notowana od lat w powiecie sprawia, iż jest to jeden z najpoważniejszych problemów społecznych tego regionu.

2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

Według danych Posterunku Policji w Borku Wielkopolskim na terenie gminy odnotowano w 2017 r. 36 przestępstw, wśród których najczęściej stwierdzano przestępstwa komunikacyjne (10), niealimentacja (5), kradzieże i kradzieże z włamaniem (4), przywłaszczenie mienia (4), oszustwa (3) oraz niestosowanie się do orzeczenia sądu (2). Jeśli chodzi o wiek sprawców ujawnionych czynów zabronionych, to w 2017 roku nie odnotowano przestępczości nieletnich.

Funkcjonariusze Policji uczestniczyli w wielu akcjach i programach prewencyjnych, które miały na celu utrzymanie i poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie. Podczas przeprowadzonych interwencji oraz w ramach wykonywanych obowiązków służbowych funkcjonariusze Policji sporządzają formularze w oparciu o procedurę Niebieska Karta w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W 2017 r. funkcjonariusze Policji sporządzili 4 formularze Niebieskiej Karty.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych przy Sądzie Rejonowym w Gostyniu w 2017 roku prowadził 16 spraw z orzeczonym nadzorem kuratora, 5 w sprawach nieletnich, 10 wobec osób zobowiązanych do leczenia odwykowego i 4 postępowania w sprawach o ograniczenie władzy rodzicielskiej. Ogółem na dzień 31 grudnia 2017 roku dozorem kuratora objętych było 47 osób w 35 sprawach.

2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

Mieszkańcy gminy Pogorzela korzystają ze wsparcia podmiotów działających lokalnie, ale także mogą korzystać ze wsparcia instytucji ponadlokalnych i ogólnopolskich.

2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli. Jednostka ta realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2017 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli do realizacji swoich zadań zatrudniał 2 pracowników socjalnych, 1 osobę pełniącą funkcję kierowniczą, 2 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze oraz 5 innych pracowników. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez MGOPS na pomoc społeczną w gminie w latach 2015-2017.

Tabela 7. Środki finansowe wydatkowane przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2015-2017

wielkość wydatków	2015 r.	2016 r.	2017 r.
ogółem (w zł)	1 748 176,24	2 010 820,02	2 137 633,93
^{w tym} na świadczenia pomocy społecznej	379 327,24	397 987,75	417 485,69

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W 2017 r. wysokość środków finansowych przeznaczonych przez miasto na pomoc mieszkańcom była znacznie wyższa niż w latach poprzednich, co związane jest zapewne z wprowadzeniem świadczenia wychowawczego, które Ośrodek wypłaca w ramach zadań zleconych. Świadczenie to pobierało 428 rodzin w łącznej kwocie 4 225 344,40 zł. Ogólna liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej w Pogorzeli spadła w latach 2015-2017 z 343 do 303 osób w rodzinach. Poniżej zamieszczono dane dotyczące beneficjentów objętych przez MGOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w analizowanym okresie.

Tabela 8. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	191	184	185
liczba rodzin	101	94	101
liczba osób w rodzinach	343	307	303

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez MGOPS w Pogorzeli pomocą społeczną w 2017 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (102 osoby). Znacznie mniej było beneficjentów z innych grup wiekowych, wśród których najliczniej występowały osoby w wieku 31-40 lat (40 osób) oraz 51-60 lat (30 osób) i 41-50 lat (26 osób). Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2017 r. stanowiły osoby uczące się (86 osób), drugą pod względem liczebności grupą beneficjentów były osoby niepracujące (61 osób).

W latach 2015-2017 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia MGOPS-u z tego powodu w analizowanym okresie ulegała wahaniom, odpowiednio: 215, 191 i 193. Drugą przyczyną udzielania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem Ośrodka z tego powodu także ulegała wahaniom (od 179 poprzez 152 do 181). Istotnymi pod względem liczebnym przyczynami świadczenia pomocy społecznej w gminie były także: potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezrobocie. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej oraz przyczyn przyznawania tej pomocy przez MGOPS w Pogorzeli w latach 2015-2017.

Tabela 9. Wybrane powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017

powód przyznania pomocy	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
--------------------------------	----------------------	--------------------------------

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
ubóstwo	60	54	60	215	191	193
sieroctwo	0	0	1	0	0	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	25	25	25	150	147	129
bezrobocie	44	40	39	146	132	115
niepełnosprawność	31	31	34	101	87	92
długotrwała lub ciężka choroba	61	56	65	179	152	181
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	43	20	23	169	53	62
w tym rodziny niepełne	19	8	11	75	23	32
w tym rodziny wielodzietne	6	1	0	39	7	0
przemoc w rodzinie	0	1	0	0	1	0
alkoholizm	11	10	12	22	24	28
zdarzenie losowe	1	2	1	6	8	4

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W latach 2015-2017 najczęstszą formę pomocy udzielaną mieszkańcom stanowiła pomoc finansowa świadczona głównie w postaci zasiłków celowych, zasiłków stałych oraz okresowych. Ważnym rodzajem wsparcia, jakie w tym okresie przyznawano mieszkańcom gminy, była pomoc rzeczowa (najczęściej posiłek, ubranie, sprzęty domowego użytku itp.). Istotną formą pomocy, z której mogli korzystać beneficjenci systemu pomocy społecznej była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. z PCPR-em, organizacjami pozarządowymi). Dane dotyczące form wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy w latach 2015-2017 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 10. Rodzaje wsparcia udzielanego przez MGOPS w Pogorzeli w latach 2015-2017

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
pieniężna	94	78	94	91	80	90	325	266	283
rzeczowa	99	55	93	54	105	53	225	216	194
praca socjalna	X	X	X	102	130	127	351	447	338
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	1	0	0	1	0	0	1	0	0
usługi opiekuńcze	10	14	13	10	12	11	13	17	15
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0

odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	15 203	76 411	102 244	X	X	X	X	X	X
--	--------	--------	---------	---	---	---	---	---	---

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Wśród form pomocy świadczonej przez MGOPS w Pogorzeli znalazły się również usługi opiekuńcze, udzielanie schronienia i ponoszenie częściowej odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej mieszkańcom gminy przyznawano także świadczenia rodzinne. Poniższa tabela prezentuje dane o liczbie i wartości świadczeń rodzinnych przyznanych w latach 2015-2017.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne (w zł)	1 368 840	1 612 832,27	1 720 148,24
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	298	303	301
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	5 382	5 546	5 425
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	23	20	53
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	81	99	103
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	64	101	159
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	235	260	296
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	337	447	567
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	489	499	551
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 020	967	981
zasiłek pielęgnacyjny	1 228	1 186	1 168
świadczenie pielęgnacyjne	239	252	229
pomoc finansowa w ramach rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne	0	0	0
specjalny zasiłek opiekuńczy (SZO)	90	102	114
zasiłek dla opiekuna (ZDO)	60	60	49
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	44	38	60
świadczenie rodzicielskie	0	125	183

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W latach 2015-2017 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych w gminie najwyższy poziom osiągnęła w 2017 roku. Nieznacznym wahaniom ulegała wówczas liczba osób, którym decyzją przyznano tego rodzaju świadczenie. Najczęściej MGOPS wypłacał zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny, dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacał świadczenia alimentacyjne. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód.

Liczba świadczeń alimentacyjnych przyznanych mieszkańcom gminy w latach 2015-2017 malała, podobnie jak wartość wydatków na ich realizację. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	56	51	46
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	680	635	543
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne (w zł)	247 000	234 450	210 600

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195 z późn. zm.), przez MGOPS wypłacane są również świadczenia wychowawcze. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wysokość świadczenia wynosi 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko. Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko

niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200 zł.

W okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. wydano 6 334 decyzji dla 427 rodzin. Świadczeniami objęto 2 695 dzieci pierwszych (gdzie dochód w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego) oraz 3 639 dzieci drugich i kolejnych.

W 2017 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli wypłacił 8 469 świadczeń wychowawczych dla 428 rodzin na łączną kwotę 4 225 344,40 zł. Świadczeniami objęto 3 303 dzieci pierwszych.

Z pomocy w postaci posiłku przyznawanego w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” skorzystały w 2016 r. 241 osób, w tym 107 dzieci na ogólną kwotę 102 000 zł., z czego 32 6 zł pochodziło z budżetu gminy, a 364 177 zł. z dotacji celowej.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do:

- rodzin, których dzieci przebywają obecnie w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej,
- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodzin, u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

W latach 2015-2017 r. zatrudniano w Pogorzeli jednego asystenta rodziny, który pracował z 5 rodzinami w latach 2015-2016 i z 8 rodzinami w 2017 roku, a jego praca koncentrowała się przede wszystkim na:

- przygotowaniu i realizacji planu z rodziną;
- udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi;
- wspieraniu aktywności społecznej rodzin;
- motywowaniu rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i aktywnego poszukiwania zatrudnienia;
- udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;

- motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- podejmowaniu działań interwencyjnych;
- prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla dzieci i rodziców.

Dane na temat pracy asystenta rodziny zatrudnionego przez MGOPS w Pogorzeli w latach 2015-2017 zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 13. Asystenci rodziny w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	5	5	8
liczba dzieci w tych rodzinach	17	17	23
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	12	6	8

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” do kręgu odbiorców usług asystenta rodziny doszły także kobiety w ciąży, ich rodziny oraz rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Pomoc tym osobom i rodzinom polega m.in. na koordynowaniu poradnictwa i wsparcia możliwego do uzyskania ze strony różnych instytucji.

Szczególnym rodzajem pomocy dla rodzin wielodzietnych jest Karta Dużej Rodziny. Karta działa najczęściej jako system zwalniający z części lub całości opłat przy korzystaniu z komunikacji, obiektów użyteczności publicznej czy udziale w różnego rodzaju lokalnych przedsięwzięciach. W przypadku rodzin borykających się z trudnościami natury finansowej ułatwia ona, a niekiedy wręcz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społeczności poprzez m. in. korzystanie z oferty kulturalnej, edukacyjnej czy sportowej.

Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzice (rodzic lub małżonek rodzica) mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dane dotyczące Kart Dużej Rodziny wydanych mieszkańcom Pogorzeli zostały zamieszczone w tabeli poniżej.

Tabela 14. Karta Dużej Rodziny w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba wydanych kart	81	57	82
liczba rodzin objętych wsparciem	16	11	17
liczba dzieci w tych rodzinach	51	30	53

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Pomoc rodzinie to także przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów wynikających z uzależnień, szczególnie, tych, które prowadzą do przemocy. Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W latach 2015-2017 członkowie GKRPA przeprowadzili odpowiednio: 8, 9 i 6 rozmów interwencyjno-motywujących z osobami uzależnionymi. W 2015 r. GKRPA występowała również do sądu z wnioskami o podjęcie leczenia odwykowego dla 3 osób, a w 2016 r. dla 8 osób. W latach 2015 i 2017 GKRPA skontaktowała się z 7 osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie. Gmina Pogorzela w 2017 r. przeznaczyła 66 097 zł na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, 4 000 zł na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii oraz 7 722 zł na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie pełni Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szczegółowe dane na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, powołanego przy Miejsko-Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej w Pogorzeli, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	12	12	12
liczba spotkań ZI w ciągu roku	6	5	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	24	36	25
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	4	6	5
w tym sporządzonych przez Policję	4	5	4
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	0	1	1
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	3	5	8

liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	4	4	5
liczba spraw sądowych	0	0	1

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pogorzeli.

Zasobami wspierającymi rodzinę i dziecko, są instytucje i organizacje, które działają na terenie danej gminy, bądź obejmują zasięgiem działania jej mieszkańców. W gminie Pogorzela oraz w jego sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje mające w orbicie swoich zainteresowań rodzinę i dziecko. Ich wykaz zawiera poniżej przedstawiona tabela.

Tabela 16. Podmioty wspierające rodziny i dzieci w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Miejski w Pogorzeli	ul. Rynek 1, 63-860 Pogorzela
2.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli	ul. Rynek 1, 63-860 Pogorzela
3.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Pogorzeli	pl. Powstańców Wielkopolskich 1, 63-860 Pogorzela
4.	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Pogorzela	pl. Powstańców Wielkopolskich 1, 63-860 Pogorzela
5.	Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli	ul. Rynek 19, 63-860 Pogorzela
6.	Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli Oddział w Głuchowie	Głuchów 83, 63-860 Pogorzela
7.	Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli Oddział w Kromolicach	Kromolice 1, 63-860 Pogorzela
8.	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli	ul. Parkowa 7, 63-860 Pogorzela
9.	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza Filia w Bułakowie	Bułaków 58, 63-860 Pogorzela
10..	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza Filia we Wziąchowie	Wziąchów 26, 63-860 Pogorzela
11..	Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Kromolicach	Kromolice 1, 63-860 Pogorzela
12.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ziemi Pogorzelskiej w Pogorzeli	ul. Krobska 19, 63-860 Pogorzela
13.	Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” w Pogorzeli	ul. Krobska 19, 63-860 Pogorzela
14.	Ludowy Zespół Sportowy „LEW” Pogorzela	ul. Rynek 1, 63-860 Pogorzela
15.	Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Asklepios Poradnia Medycyny Rodzinnej	ul. E. Orzeszkowej 13, 63-860 Pogorzela
16.	NZPOZ Zespół Pielęgniarek i Położnych „Tętno”	ul. E. Orzeszkowej 13, 63-860 Pogorzela

17.	Młodzieżowa Świetlica Środowiskowa w Pogorzeli	ul. Rynek 1, 63-860 Pogorzela
18.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Rynek 1, 63-860 Pogorzela
19.	Punkt Konsultacyjny w Pogorzeli	Pl. Powstańców Wielkopolskich 1, 63-860 Pogorzela
20.	Zespół Interdyscyplinarny	ul. Rynek 1, 63-860 Pogorzela
21.	Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych w Pogorzeli	Pl. Powstańców Wielkopolskich 1, 63-860 Pogorzela

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

Działania o zróżnicowanym charakterze adresowane do dzieci, młodzieży i rodzin prowadzone są także w parafiach. W gminie Pogorzela funkcjonuje 1 parafia Kościoła rzymskokatolickiego – Parafia p.w. Św. Michała Archanioła (ul. Rynek 43, 63-860 Pogorzela). Ponadto niektóre miejscowości należą do parafii mających siedziby poza gminą. Ich wykaz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2017 roku

lp.	nazwa parafii	adres
1.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Najświętszej Marii Panny Wniebowziętej	Mokronos 70, 63-720 Koźmin Wlkp.
2.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego	Wyganów 9, 63-740 Kobylin
3.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych	Wielowieś, ul. Kościelna 1, 63-700 Krotoszyn
4.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Św. Marcina	Borzęciczki 1, 63-720 Koźmin Wlkp.

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

Mieszkańcy Pogorzeli korzystają ze wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu. Dane dotyczące działalności PCPR-u w zakresie pieczy zastępczej w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2015-2017

	2015	2016	2017
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	5	5
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	2	2	2
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	5	5
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	0	0	0

liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	2	0	0
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	0	0	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu.

W analizowanym okresie do adopcji nie zgłoszono żadnych dzieci i żadnych nie umieszczono w rodzinie zastępczej. W tym samym czasie w rodzinach zastępczych przebywało po 2 dzieci z gminy. W latach 2016-2017 5 dzieci z gminy zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W 2015 roku odnotowano 2 przypadki usamodzielnionych dzieci z gminy, a w 2017 roku 2 dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych.

Dzieci i rodziny z gminy objęte są także wsparciem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gostyniu, która świadczy pomoc psychologiczno-pedagogiczną, logopedyczną oraz wsparcie w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Poradnia udziela również rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci. PPP realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2016/2017 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna objęła różnymi formami wsparcia następującą liczbę dzieci, młodzieży oraz ich rodziców z gminy Pogorzela:

- wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim – 6,
- wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność ruchową – 1,
- wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na słabe widzenie – 1,
- wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawności sprzężone – 2,
- wydanie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania – 2,
- wydanie opinii w sprawie objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną – 16,
- wydanie opinii w sprawie dostosowania wymagań programowych do potrzeb indywidualnych dziecka – 3,
- terapia psychologiczna – 3,
- terapia pedagogiczna – 1,
- zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju – 1,
- terapia logopedyczna – 1.

Łącznie powyższymi formami wsparcia objęto 36 dzieci z gminy Pogorzela.

2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY

Dzieci, młodzież i rodziny z gminy Pogorzela mogą korzystać ze wsparcia instytucji usytuowanych poza gminą. Poniższa tabela przedstawia wykaz takich podmiotów.

Tabela 19. Jednostki wsparcia spoza gminy, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Pogorzela

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Wrocławska 8, 63-800 Gostyń
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Wrocławska 8, 63-860 Gostyń
3.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Poznańska 200, 63-800 Gostyń
4.	Komenda Powiatowa Policji w Gostyniu Posterunek Policji w Borku Wielkopolskim	ul. Lisia Droga 1, 63-810 Borek Wielkopolski
5.	Sąd Rejonowy	ul. Sądowa 1, 63-800 Gostyń
6.	Bonifraterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Piaskach	Osiedle Marysin 1, 63-820 Piaski

Dane Urzędu Miejskiego i Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Mieszkańcy gminy Pogorzela korzystali także ze wsparcia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyniu, wydającego orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Dane ogólne dotyczące orzeczeń wydanych mieszkańcom gminy Pogorzela w latach 2015-2017 zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 20. Działalność Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba orzeczeń o niepełnosprawności (wydanych osobom poniżej 16. roku życia)	18	14	12
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (wydanych osobom powyżej 16. roku życia) w tym:	64	51	41
liczba orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności	20	15	14
liczba orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	27	23	16
liczba orzeczeń o lekkim stopniu niepełnosprawności	15	12	10

Dane Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyniu.

2.4. BADANIA ANKIETOWE

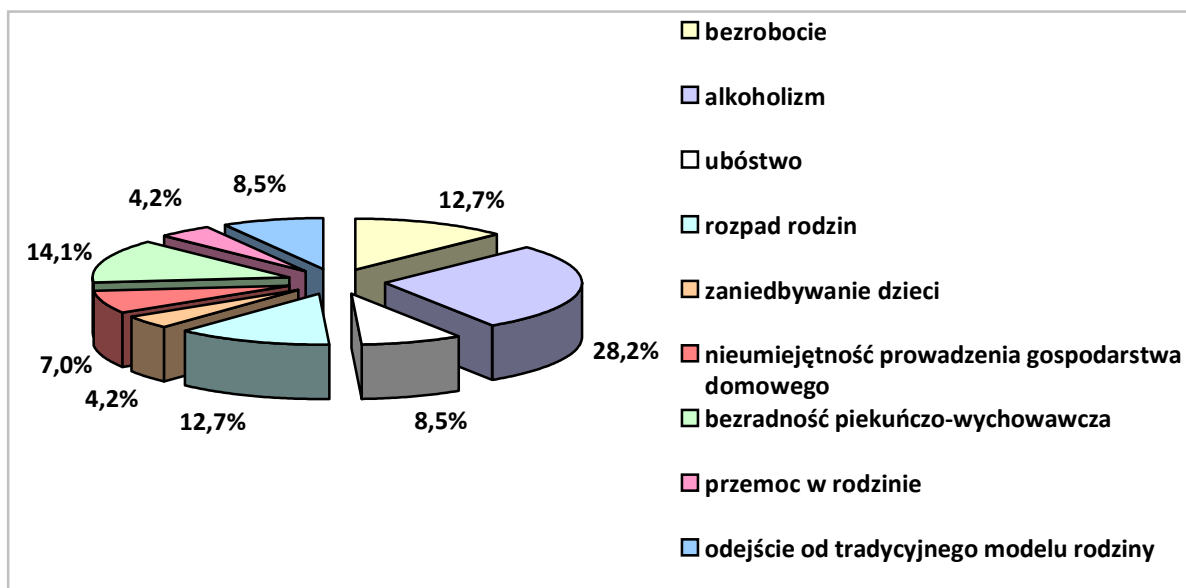
Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została pogłębiona z pomocą badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców i w placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Do analizy przedłożono w sumie 44 wypełnione anonimowo ankiety, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie. Respondentów poproszono o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. W odpowiedzi najczęściej wskazywano alkoholizm (28,2%), bezradność opiekuńczo-wychowawczą (14,1%), bezrobocie oraz rozpad rodzin (po 12,7%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

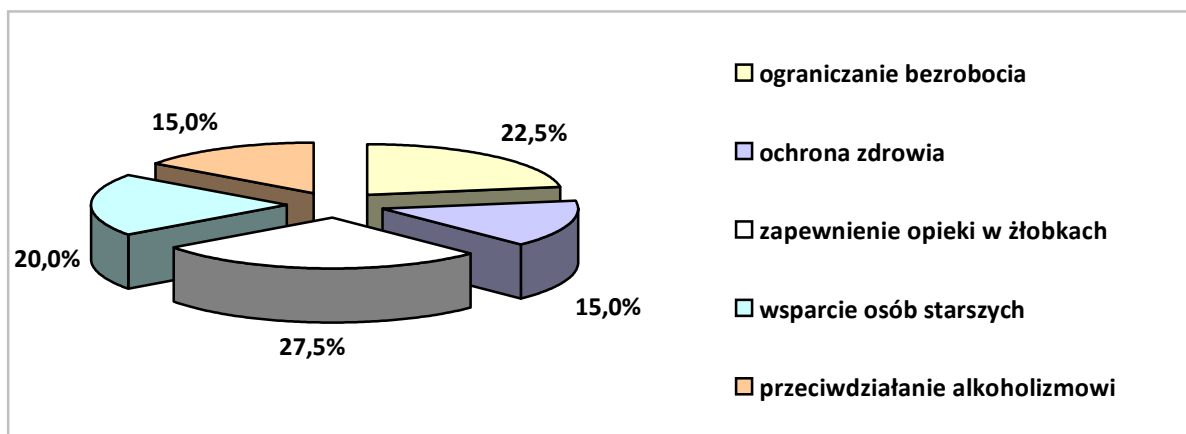
Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Badanych poproszono również o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami w gminie jest najbardziej niezadowolająca. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 2. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak:

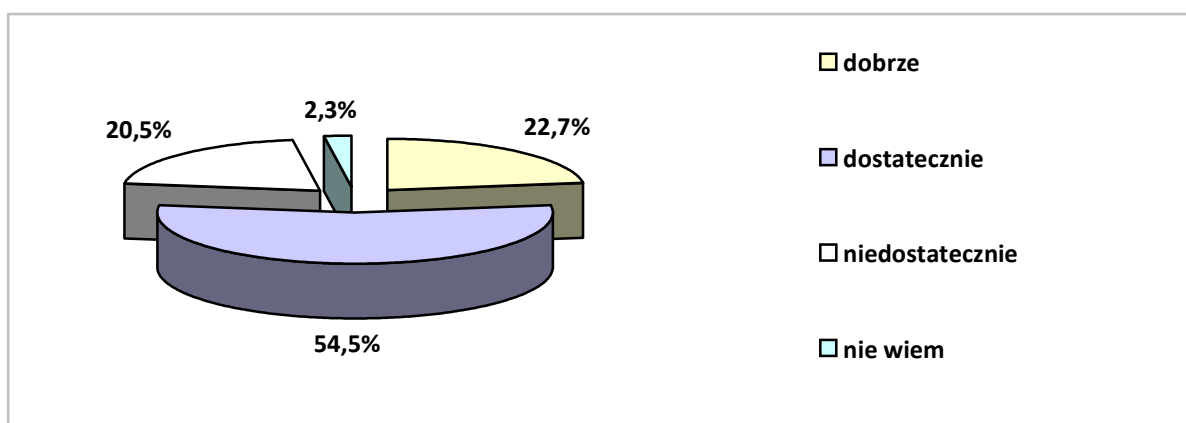
zapewnienie opieki w żłobkach (27,5%), ograniczanie bezrobocia (22,5%), wsparcie osób starszych (20%) oraz ochrona zdrowia i przeciwdziałanie alkoholizmowi (po 15 %).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani podkreślali rolę właściwie zorganizowanej i przemyślanej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, wskazując na wsparcie zarówno materialne, jak i poradnictwo specjalistyczne, aktywizację zawodową, stypendia dla młodzieży oraz ochronę ofiar przemocy domowej.

Szczególne nacisk respondenci położyli na przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozbudowę mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępu mieszkańców gminy do szerszego zakresu usług medycznych oraz pomocy społecznej. Podkreślano również konieczność skoordynowania działań wszystkich służb i instytucji pomocowych, aby zwiększyć efektywność udzielanej pomocy. Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w gminie, respondenci zaliczyli także przedsięwzięcia służące zmniejszeniu skali problemu uzależnień

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły oceny oferty w zakresie ochrony zdrowia, edukacji i ofert kulturalnej w gminie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

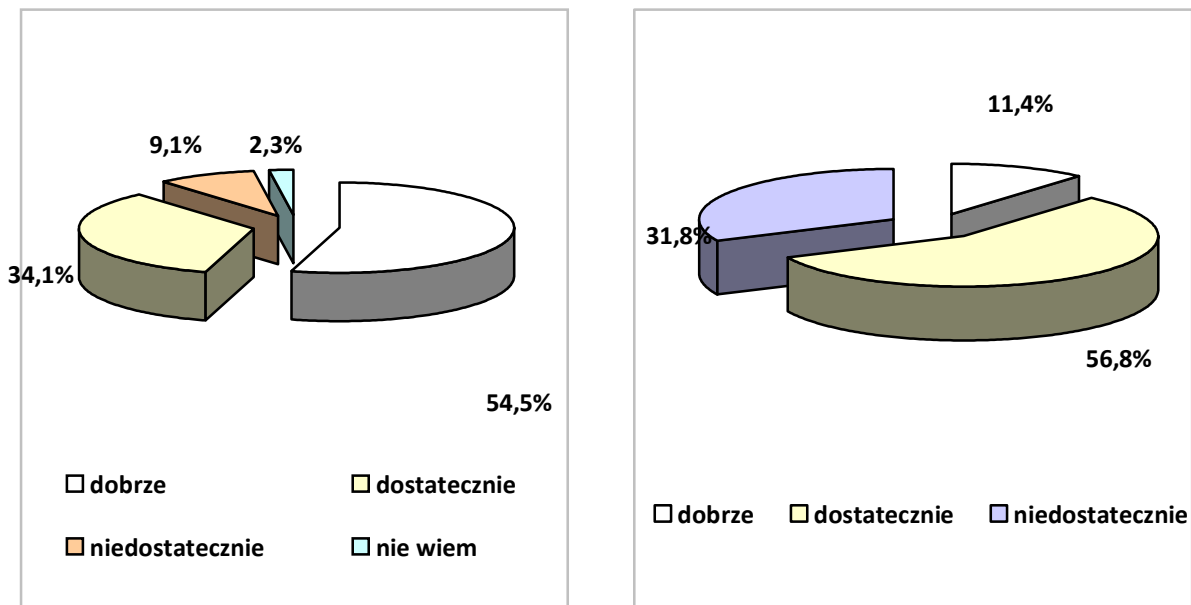

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów (54,5%) dostatecznie oceniła funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie, a 22,7% badanych oceniło ją dobrze. Niedostatecznie oceniło ją 20,5% respondentów, a 2,3% badanych nie miało w tej sprawie zdania.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia ofertę w zakresie edukacji w gminie?

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

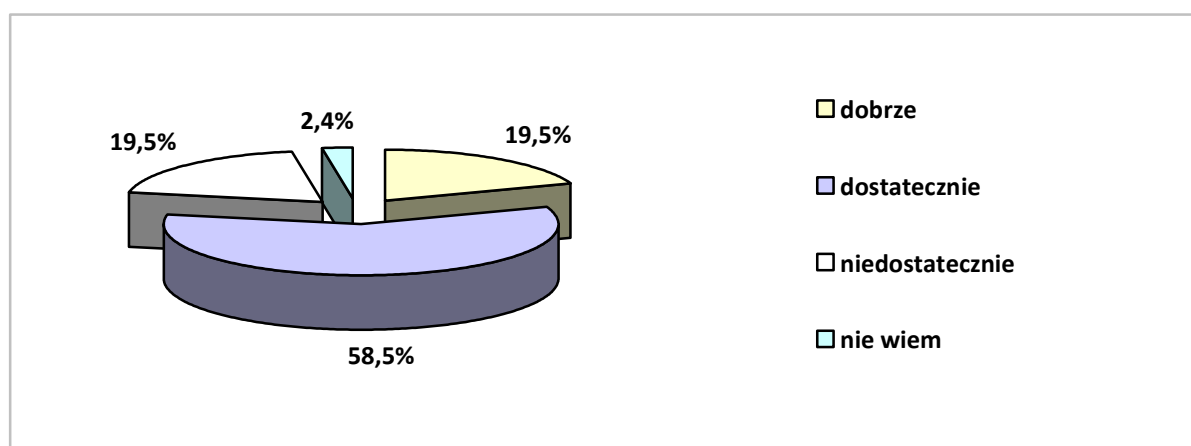
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (54,5%) dobrze oceniła ofertę w zakresie edukacji w gminie, a 34,1% badanych oceniła ją dostatecznie. Tylko 9,1% respondentów oceniło ją niedostatecznie, a zdania w tej sprawie nie wyraziło 2,3% badanych.

Jeśli chodzi o ocenę atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie to ponad połowa ankietowanych (56,8%) oceniła ją dostatecznie, a 11,4% badanych dobrze. Przeciwnego zdania było 31,8% mieszkańców.

Ponad połowa respondentów (58,5%) dostatecznie oceniła ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, a 19,5% ankietowanych oceniło ją równocześnie dobrze i niedostatecznie. Zdania na ten temat nie miało 2,4% badanych.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?

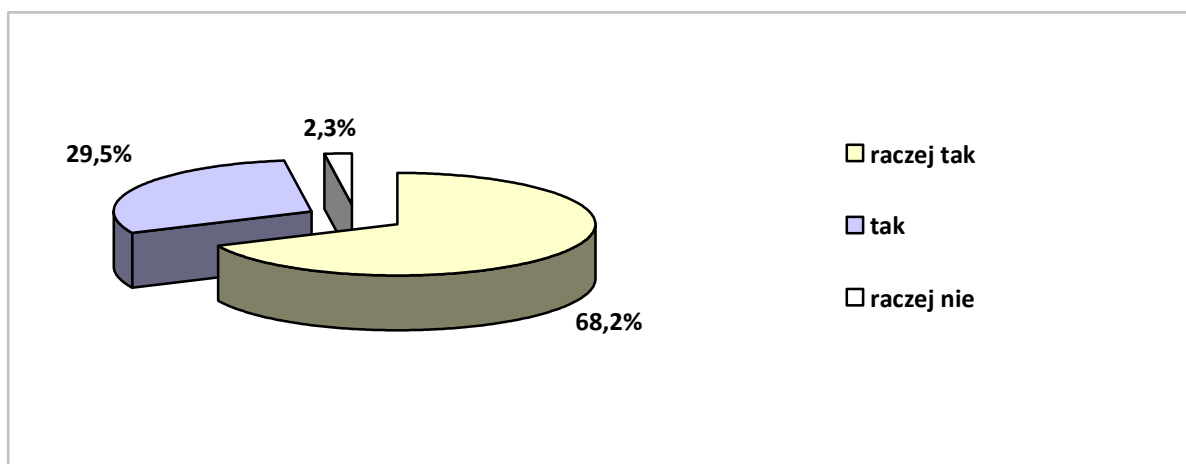

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W badaniu ankietowym poruszono także kwestię poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Większość respondentów (w sumie 68,2%) stwierdziła, że w miejscu

zamieszkania czuje się raczej bezpiecznie, a 29,5% badanych, że czuje się bezpiecznie. Tylko 2,3% pytanych stwierdziło, że w miejscu zamieszkania raczej nie czuje się bezpiecznie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano również o podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie. Wśród instytucji i organizacji działających w gminie, bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców badani najczęściej wskazywali: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski, Caritas, stowarzyszenia i fundacje, Powiatowy Urząd Pracy, Sąd i kuratorów, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, przedszkola, parafie, placówki ochrony zdrowia i Policję.

2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Analizie sytuacji dziecka i rodziny w gminie posłużyły również badania ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Pomogły one zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów m.in. pod kątem występowania negatywnych zachowań i zjawisk o charakterze patologicznym, nadto pozwoliły uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 2 ankiety przekazane ze Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli oraz Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Pogorzeli.

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że obie placówki zatrudniają pedagoga oraz zapewniają opiekę pielęgniarską. Jedna placówka korzysta z usług logopedy, psychologa i doradcy zawodowego. Dożywianie uczniów prowadzone jest tylko w Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza. Obie szkoły zapewniają uczniom dostęp do Internetu i dają możliwość korzystania z sali gimnastycznej, a jedna zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych. W wymienionych placówkach nie ma klas integracyjnych.

Szkoły zapewniają dzieciom i młodzieży nauczanie indywidualne. Jednocześnie prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze (2 placówek), korekcyjno-kompensacyjne (1), logopedyczne (1), socjoterapeutyczne i psychoterapeutyczne (1).

W obu szkołach proponuje się uczniom zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, przyrodnicze, językowe, komputerowe, artystyczne, sportowe, wolontariatu).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny. W odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezrobocie, najczęściej powodujące znaczne pogorszenie sytuacji materialnej, niejednokrotnie prowadzące do ubóstwa i uniemożliwiające prawidłowe realizowanie życiowych planów. Wymieniano także problemy wychowawcze związane z sytuacją w środowisku domowym (konflikty w rodzinie, rozwody, alkoholizm, przemoc). Podnoszono kwestię emigracji zarobkowej rodziców, która generuje problemy tzw. eurosieroctwa. Według niektórych ankietowanych rodzice poświęcają dzieciom zbyt mało czasu i uwagi, co powoduje utratę więzi rodzinnych i osłabia zdolności wychowawcze rodziców.

Zapytani o patologiczne zjawiska i negatywne zachowania obserwowane w społeczności uczniowskiej, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje zawiera poniższa tabela.

Tabela 21. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2016/2017

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba placówek, w których stwierdzono występowanie	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	2	44
sięganie po alkohol	2	11
sięganie po narkotyki	0	0
niszczenie mienia szkolnego	1	2
kradzieże na terenie szkoły	0	0

dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	4
udział w grupach negatywnych	0	0
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	1	2
autoagresja	1	1
ucieczki z domu	0	0
przestępczość ujawniona	0	0
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Wśród odnotowanych zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w środowisku szkolnym dzieci i młodzieży najczęściej było przypadków palenia papierosów, a w następnej kolejności dyskryminacji oraz agresji i przemocy w grupie rówieśniczej. Ankietowani nie odnotowali wzrostu liczby negatywnych zachowań na przestrzeni ostatnich trzech lat. Kolejne pytanie dotyczyło patologii i dysfunkcji w rodzinach uczniów. Szczegóły zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 22. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2016/2017

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10
zaniedbanie	2
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	1
przemoc w rodzinie	1
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	0

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzano przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zaniedbania, uzależnienia oraz przemoc w rodzinie. W jednej ankiecie stwierdzono, że przybyło zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów w ostatnich trzech latach.

Działania profilaktyczne adresowane do uczniów podejmowane na terenie szkoły

W ankietowanych placówkach podejmowane były różnorodne działania profilaktyczne odnoszące się w szczególności do zjawiska agresji i przemocy wśród uczniów. Najczęściej wymieniano: pogadanki prowadzone przez pedagogów, kuratora i policjantów, wykłady na temat szkodliwości dopalaczy i używek. Szkoły realizują własne corocznie przygotowywane programy profilaktyczne oraz korzystają z już istniejących.

Problemy dosięgające rodzin uczniów

Wśród problemów, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają rodzin uczniów pedagodzy wymienili: zbyt małą ilość czasu poświęcanego dzieciom, trudną sytuację materialną związaną z brakiem pracy oraz trudną sytuację mieszkaniową.

Najpilniejsze do zaspokojenia potrzeby uczniów

W kwestionariuszu ankiety skierowanym do pedagodów znalazło się pytanie o najpilniejsze do zaspokojenia potrzeby uczniów. Wśród odpowiedzi pojawiała się potrzeba wyrównywania szans intelektualnych i rozwijanie zainteresowań. Zgłoszono również potrzebę zapewnienia poradnictwa psychologicznego oraz rozszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych i lepszej organizacji czasu wolnego. Podkreślano konieczność zapewnienia pomocy materialnej dzieciom z rodzin ubogich.

Współpraca z instytucjami i organizacjami

W przypadku oceny współdziałania szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny, przedstawiciele badanych placówek stwierdzili, że współpraca jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sąd Rodzinny, Policję, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz placówki oświatowe.

Współpraca z rodzicami uczniów

Przedstawiciele obu ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się zebrania, wywiadówki oraz konsultacje indywidualne, w tym także spotkania z pedagogiem, psychologiem, doradcą zawodowym i policją. Rodzice aktywnie włączają się w życie szkoły, współuczestnicząc w organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych.

Problemy rodzin uczniów w zakresie dysfunkcji, uzależnień i przemocy w rodzinie

Według wypowiedających się za pośrednictwem ankiety pedagodów, aby w pełni rozpoznać problemy rodzin uczniów należy oprzeć się na cyklicznych badaniach ankietowych, pogłębić diagnozę środowiska uczniów, dobrze zorganizować współpracę instytucji pomocowych, szkoły i Policji oraz ściśle współpracować z rodzicami.

2.5. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza obejmuje następujące obszary: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny • podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dziecko • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego rodzinom wymagającym tej formy wsparcia • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • wychodzenie przez instytucje miejskie do dzieci i młodzieży z ofertą spędzania czasu wolnego • kadra przygotowana do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wystarczająca liczba akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (jak np. świetlice środowiskowe) na terenie gminy • brak możliwości skorzystania z oferty organizacji pozarządowych przez rodziny, dzieci i młodzież
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostosowana do potrzeb mieszkańców oferta opieki przedszkolnej • sytuacja finansowa gminy pozwalająca na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilanie się problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie asystenta rodziny • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • wzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • niedostosowana do potrzeb mieszkańców oferta opieki nad dziećmi do lat trzech

	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie na tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzież • brak środków na zbudowanie oferty spędzania wolnego czasu dostosowanej do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży • wzrastająca liczba rodzin zgłaszających zapotrzebowanie na wsparcie ze strony organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób w stosunku, do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie
--	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie* wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin i zapewnianie tym rodzinom wsparcia asystentów rodziny, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dziecko, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego rodzinom wymagającym tej formy wsparcia oraz prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Nasilanie się problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, rosnąca liczba rodzin dysfunkcyjnych, rosnące zapotrzebowanie na wsparcie asystentów rodziny, rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, zwiększająca się liczba osób w stosunku, do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych oraz niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie – to kwestie, które należy uwzględnić w pierwszej kolejności w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczający dostęp do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii • inicjowanie w gminie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • działania samorządu na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • diagnozowanie problemu spożywania alkoholu i narkotyków przez nieletnich 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające możliwości finansowe i lokalowe dla poszerzenia zakresu świadczeń medycznych dostępnych dla mieszkańców gminy

<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom z gminy dotkniętym problemami uzależnień • dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień prowadzone wśród dzieci i młodzieży • programy profilaktyczno-edukacyjne poświęcone przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym prowadzone w placówkach oświatowych gminy • podejmowanie przez samorząd inicjatyw mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa w gminie, w tym bezpieczeństwa na drodze. 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zainteresowanie zdrowym trybem życia wśród mieszkańców gminy • poprawa stanu środowiska naturalnego w gminie • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy, w tym bezpieczeństwa na drodze • wzrost świadomości dzieci i młodzieży z gminy na temat zagrożeń uzależnieniami • niewzrastające zagrożenie przestępczością nieletnich 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowe zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii natrafia na bariery finansowe i lokalowe • wzrastająca potrzeba poszerzenia zakresu świadczeń medycznych dostępnych w gminie • wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol i narkotyki • niewystarczająca liczebność i fachowość kadr pracujących w gminie z osobami uzależnionymi • wzrost liczby uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* uwypukliła liczne zagrożenia, jak np. wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol i narkotyki, zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia oraz wzrastająca potrzeba poszerzenia zakresu świadczeń medycznych dostępnych w gminie. Mimo przewagi mocnych stron oraz dostrzeganych szans (wzrastające zainteresowanie zdrowym trybem życia wśród mieszkańców gminy, wzrost świadomości dzieci i młodzieży z gminy na temat zagrożeń uzależnieniami, brak zagrożenia w gminie przestępczością nieletnich), wskazane zagrożenia mogą w istotny sposób rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy • zachęcanie mieszkańców przez samorząd 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostosowana do aktualnych potrzeb sieć placówek pomocy społecznej w gminie • brak działań w zakresie propagowania i

<ul style="list-style-type: none"> gminy do podejmowania inicjatyw lokalnych popularyzowanie na terenie gminy informacji o działalności lokalnych organizacji pozarządowych stwarzanie mieszkańcom możliwości zaspokojenia potrzeb w zakresie kultury, sportu i rekreacji prowadzenie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej podejmowanie działań mających na celu pozyskiwanie środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników pomocy społecznej realizowanie w gminie przedsięwzięć umożliwiających mieszkańcom korzystanie z oferty uczenia się przez całe życie 	inicjowania wolontariatu
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy zainteresowanie mieszkańców podejmowaniem inicjatyw lokalnych zwiększające się zainteresowanie mieszkańców działalnością organizacji pozarządowych posiadanie przez gminę możliwości pozwalających na poszerzenie i podnoszenie atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> niezmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej brak zainteresowania działalnością wolontarystyczną

INNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> dobra oferta dla dzieci w wieku przedszkolnym bardzo atrakcyjna oferta edukacyjna szkoły średniej i dla dorosłych 	<ul style="list-style-type: none"> brak miejsc do wypoczynku (brak zbiorników wodnych, Park Miejski wymaga modernizacji). problemy komunikacyjne (brak połączeń PKP)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa w całej gminie 	<ul style="list-style-type: none"> mała aktywność społeczna słaby odbiór oferty kulturalnej

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* każe zwrócić uwagę m.in. na takie kwestie, jak dostrzegane po stronie słabych stron i zagrożeń niezmniejszającą się liczbę osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, brak zainteresowania działalnością wolontarystyczną oraz niedostosowaną do aktualnych potrzeb sieć placówek pomocy społecznej w gminie.

Z kolei po stronie szans odnajdziemy odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zainteresowanie mieszkańców podejmowaniem inicjatyw lokalnych oraz zwiększające się zainteresowanie mieszkańców działalnością organizacji pozarządowych. Należy także zwrócić uwagę na mocne strony, dostrzegane w tym obszarze, jak wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców przez samorząd gminy do podejmowania inicjatyw lokalnych, prowadzenie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, co z pewnością może mieć zasadniczy wpływ na postęp we wdrażaniu założeń programowych w tym obszarze.

2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Przystępując do opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pogorzela na lata 2018-2020, poproszono przedstawicieli instytucji biorących udział w realizacji założeń poprzednio realizowanego dokumentu o ocenę stopnia jego wdrożenia. Wykorzystując pięciopunktową skalę ocen, skonstruowaną tak, że poszczególnym jej stopniom przypisano określenia wyrażające osiągnięte efekty realizacji programu, przyjęto ocenę ogólną na poziomie 4, co wskazuje na zaawansowane wdrożenie założeń programowych.

Uzasadniając tę ocenę, wskazano trudności, jakie napotkano w realizacji założeń programowych oraz osiągnięcia, jakie odnotowano, a dodatkowo określono przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania.

Trudności i ograniczenia w realizacji programu

- niewystarczające środki finansowe na realizację podjętych działań
- niewystarczająca liczba pracowników socjalnych
- brak wolontariuszy

Osiągnięcia w realizacji programu

- poszerzenie oferty Punktu Konsultacyjnego poprzez zatrudnienie specjalisty psychoterapii uzależnień
- rozwój organizacji i stowarzyszeń działających na rzecz rodzin z terenu gminy

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu

- utworzenie mieszkań socjalnych
- udział w projekcie partnerskim „Rodzina PGS” z PCPR
- brak rodzin wspierających
- **Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania**

- zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów
- wypracowanie różnych form pracy socjalnej
- udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, zbiórki na rzecz rodzin potrzebujących
- rozwój pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu
- współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rodzin potrzebujących wsparcia

3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Uzyskane wyniki diagnozy problemów rodzin i dzieci na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych, analizie SWOT, jak również wnioski płynące z oceny realizacji założeń poprzednio realizowanego Programu pozwoliły na opracowanie założeń Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pogorzela na lata 2018-2020. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów dotyczących rodzin i dzieci w gminie występujących obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Pogorzela na lata 2018-2020 jest następujący:

Podniesienie efektywności i skuteczności udzielanego wsparcia rodzinom i dzieciom, dalsza poprawa kondycji rodzin zamieszkujących w gminie.

3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Podniesienie jakości funkcjonowania rodzin.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie dysfunkcji, warunków życia oraz potrzeb rodzin zamieszkujących w gminie.	2017-2019	UM RM MGOPS GKRPA ZI placówki oświatowe Policja placówki ochrony zdrowia	- liczba rodzin korzystających z pomocy z uwzględnieniem przyczyn - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, terapią i mediacją	- zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia poprzez odpowiednio wczesne zapobieganie pojawiającym się problemom - poprawa sytuacji rodzin
Upowszechnianie wśród członków rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym.	2018-2020	MGOPS UM PUP NGOs lokalne media	- liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba ofert, - liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia	- aktywizowanie członków rodzin dotkniętych bezrobociem do zmiany swojej sytuacji życiowej - zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie - poprawa funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej
Udzielanie przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia	2018-2020	MGOPS UM	- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	- poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin

finansowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz w postaci świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych.			- liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych,	
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2018-2020	MGOPS UM placówki oświatowe świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs	- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem, - liczba i rodzaj podjętych działań	- wyrównywanie szans edukacyjnych - przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich
Promowanie w gminie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	2018-2020	MGOPS UM placówki oświatowe placówki kultury świetlice NGOs PPP lokalne media	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć promujących prawidłowo funkcjonującą rodzinę - liczba uczestników podjętych akcji o charakterze edukacyjno-wychowawczym	- zwiększenie kompetencji rodzinnych - zmiana pokutujących stereotypów na temat ról, jakie mają do spełnienia członkowie rodziny, - poprawa i umocnienie wizerunku rodziny
Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego), terapii	2018-2020s	MGOPS UM PCPR	- liczba osób i rodzin objętych wsparciem, - liczba udzielonych porad z uwzględnieniem ich	- poszerzenie możliwości i poprawa skuteczności wsparcia oferowanego rodzinom - poprawa

rodzinnej i mediacji.			charakteru	funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia
Ustanawianie w przypadku wystąpienia takiej potrzeby rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.	2018-2020	MGOPS PCPR	- liczba rodzin wspierających oraz liczba rodzin przez nie wspieranych	- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Realizowanie środowiskowych programów profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom rodzin.	2018-2020	MGOPS placówki oświatowe	- liczba i rodzaj programów profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom rodzin - liczba uczestników	- zmiana świadomości społecznej - poprawa funkcjonowania rodzin
Wzmacnianie więzi rodzinnych m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.	2018-2020 zgodnie z kalendarzem imprez	UM RM MGOPS placówki oświatowe świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs media lokalne Kościoł	- liczba imprez - liczba uczestników	- wzmocnienie więzi rodzinnych - budowa dialogu międzypokoleniowego - integrowanie społeczności lokalnej
Promowanie	2018-2020	UM	- liczba i rodzaj	- wzmocnienie więzi

w społeczności lokalnej aktywnych postaw wobec potrzeby wspierania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.		RM GKRPA MOPS placówki oświatowe NGOs media lokalne Kościoł	podjętych akcji	społecznych - wzmocnienie poczucia przynależności do społeczności lokalnej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
--	--	---	-----------------	--

CEL OPERACYJNY 2.: Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, doskonalenie kadr nauczycielskich, doposażanie szkół w niezbędny sprzęt i pomoce dydaktyczne.	2018-2020	UM placówki oświatowe PPP	- liczba zorganizowanych szkoleń i kursów - liczba uczestników - liczba i rodzaj pozyskanego sprzętu na wyposażenie szkół	- podwyższenie kwalifikacji kadr pedagogicznych - osiąganie lepszych efektów kształcenia - podniesienie poziomu wiedzy uczniów szkół na terenie gminy
Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3.	2018-2020	UM RM MGOPS	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, - liczba dzieci objętych opieką w żłobku lub klubie rodzinnym	- poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
Wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci.	2017-2019	UM MGOPS placówki oświatowe	- liczba rodzin niepełnych na terenie gminy objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - rodzaj podejmowanych działań mających na	- poprawa bezpieczeństwa socjalnego osób samotnie wychowujących dzieci - podniesienie jakości życia i komfortu osób

			celu wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci	<p>samotnie wychowujących dzieci</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach niepełnych równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji osób samotnie wychowujących
Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej w szkołach na terenie gminy.	2018-2020	UM RM placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży - kształtowanie prawidłowych postaw życiowych
Zapewnienia uczniom pomocy specjalistów, jak pedagog, logopeda, psycholog w szkołach na terenie gminy.	2018-2020	UM RM placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkół w których dzieci mogą korzystać z pomocy specjalistów - liczba uczniów objętych pomocą 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie skuteczności wsparcia, z którego mogą skorzystać uczniowie i rodzice
Prowadzenie nauczania indywidualnego dla uczniów niepełnosprawnych.	2018-2020	UM placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów - liczba godzin 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie	2018-2020	placówki oświatowe GKRPA MGOPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie prawidłowych postaw życiowych

dzieci i młodzieży.		PPP Policja	- liczba uczestników	- eliminowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na rozwój dzieci i młodzieży
Rozszerzenie oferty organizowanych w placówkach oświatowych zajęć pozalekcyjnych.	2018-2020	UM placówki oświatowe	- liczba i rodzaj zajęć - liczba uczestników	- podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży - poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej
Wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych.	2018-2020	UM RM placówki oświatowe NGOs MGOPS	- liczba uczniów - liczba i rodzaj nagród i wyróżnień	- motywowanie do zdobywania wiedzy - stwarzanie warunków do rozwoju zainteresowań - wzmacnianie wizerunku lokalnej oświaty i samorządu lokalnego
Wzbogacanie oferty zajęć pozaszkolnych, w tym kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.	2018-2020	placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowe NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- poprawa atrakcyjności oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej - poszerzanie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży
Realizowanie projektów na rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy	2018-2020	placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowe MGOPS NGOs	- liczba i rodzaj zrealizowanych projektów - liczba uczestników	- poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży - stwarzanie warunków do rozwoju

strukturalnych Unii Europejskiej.				zainteresowań
Popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży.	2018-2020	placówki oświatowe MGOPS placówki kultury NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zrealizowanych działań - liczba wolontariuszy 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmacnianie kompetencji społecznych - wzmacnianie solidarności społecznej - kształtowanie właściwych postaw dzieci i młodzieży - poprawa funkcjonowania osób i grup, na rzecz których podejmowany jest wolontariat

CEL OPERACYJNY 3.: Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia.	2018-2020	placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego jednostki sportowo-rekreacyjne placówki kultury świetlice MGOPS placówki ochrony zdrowia PPP PSSE NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu świadomości o wpływie stylu życia na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży

Przeprowadzanie badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.	2018-2020	UM placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych badań - liczba dzieci i młodzieży objętych badaniami stanu zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie wiedzy na temat kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży - uzyskanie możliwości szybszego reagowania na zagrożenie mające wpływ na stan zdrowia
Podjęcie działań w celu poprawy dostępu dzieci i młodzieży do bezpłatnej opieki pielęgniarskiej i stomatologicznej w przedszkolach i szkołach.	2018-2020	UM placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podejmowanych działań - liczba dzieci objętych opieką 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Organizowanie bezpłatnych badań specjalistycznych dla mieszkańców gminy.	2018-2020	UM placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zorganizowanych badań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie możliwości szybszego reagowania na zagrożenia mające wpływ na stan zdrowia
Podjęcie działań mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom.	2018-2020	ZI GKRPA MGOPS placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Policja PCPR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba procedur Niebieska Karta - liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom dotkniętym przemocą - poprawa komfortu funkcjonowania rodzin
Realizowanie	2018-2020	placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie

<p>w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie oraz przestępczości.</p>		<p>GKRPA ZI MGOPS Policja PPP</p>	<p>- liczba uczniów</p>	<p>świadomości dzieci i młodzieży na temat wpływu uzależnień na zdrowie i życie człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> - poszerzenie wiedzy o negatywnym wpływie przestępczości na życie społeczne - budzenie wrażliwości na kwestie agresji i przemocy - uczenie umiejętności zachowań w sytuacjach kryzysowych - budowa pozytywnych wzorców zachowań w grupie rówieśniczej i w otoczeniu rodzinnym
<p>Podjęmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).</p>	<p>2018-2020</p>	<p>GKRPA MGOPS ZI UM placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne placówki ochrony zdrowia Policja NGOs</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj działań - liczba i kategoria adresatów i uczestników objętych działaniami 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczanie i eliminowanie niekorzystnych zjawisk z życia społeczności lokalnej - kształtowanie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży - pożądane zmiany wrażliwości społecznej i postaw życiowych - poprawa

				funkcjonowania i kondycji rodzin
Podjęcie wśród rodziców działalności edukacyjno-informacyjnej w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania patologiom.	2018-2020	placówki oświatowe Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży - wzrost świadomości rodziców na temat zagrożeń
Współpraca z Policją w zakresie monitorowania i patrołowania obszarów gminy, w których mogą się kumulować zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.	2018-2020	UM RM Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba podjętych interwencji 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, rodzin i dzieci - eliminowanie potencjalnych zagrożeń mających wpływ na jakość życia mieszkańców gminy - wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców
Zapewnienie rodzinom, dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na drodze poprzez realizację odpowiednich inwestycji w infrastrukturze drogowej.	2018-2020	UM RM	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych inwestycji drogowych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa rodzin i dzieci - podniesienie komfortu życia mieszkańców

CEL OPERACYJNY 4.: Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodzin.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie metod pracy socjalnej z rodziną oraz jej rozszerzanie poprzez udział w szkoleniach.	2018-2020	MGOPS PCPR ROPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba uczestników - liczba rodzin objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników instytucjonalnej pomocy społecznej - podwyższenie skuteczności świadczonej pomocy - osiąganie zamierzonych zmian w funkcjonowaniu rodziny
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną w tym przede wszystkim asystenta rodziny.	2018-2020	MGOPS PCPR ROPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu wiedzy - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez zacieśnianie współpracy jednostek organizacyjnych gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i Kościoła.	2018-2020	UM RM MGOPS GKRPA ZI placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki kultury jednostki rekreacyjno-sportowe placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba spotkań przedstawicieli poszczególnych podmiotów 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci w gminie - zapobieganie marginalizowaniu i wykluczeniu społecznemu rodzin - pobudzanie aktywności społecznej - skuteczniejsze motywowanie do zmiany w rodzinach

		światlice NGOs Kościoł		<p>przeżywających trudności</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych problemami - poprawa kondycji i jakości funkcjonowania rodzin - wzmacnianie potencjału rodzin
Rozwijanie współpracy z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.	2018-2020	UM RM MGOPS ZI GKRPA placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Prokuratura Sąd Rejonowy Policja PCPR PPP	- rodzaj i liczba podjętych działań	<ul style="list-style-type: none"> - poprawy efektywności wsparcia rodzin i dzieci z terenu gminy - szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci z terenu gminy
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2018-2020	UM podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba procedur Niebieska Karta 	<ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie - poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą

Legenda

UM – Urząd Miejski

RM – Rada Miejska

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

3.3. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad Programem Wspierania Rodziny i zostały zaplanowane do realizacji w ramach Programu.

Projekt: „W rodzinie siła” – festyn rodzinny

Wnioskodawca projektu:

Grupa nieformalna „Mamuški”

Cel główny projektu:

Wzmocnienie więzi rodzinnych.

Zbiórka środków na Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych.

Miejsce realizacji projektu:

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pogorzeli

Beneficjenci projektu:

Rodziny dzieci z przedszkola, rodziny osób niepełnosprawnych oraz mieszkańcy gminy.

Partnerzy w realizacji projektu:

Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pogorzeli

Lokalni sponsorzy i przedsiębiorcy

Czas realizacji projektu:

czerwiec 2018, czerwiec 2019, czerwiec 2020

Projekt: „Turniej o Łaciatą Statuetkę”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie Łaciatą Wieś

ul. Krotoszyńska 36

63-860 Pogorzela

Cel główny projektu:

Integracja rodzin.

Miejsce realizacji projektu:

MGOK, Rynek

Beneficjenci projektu:

Dzieci, młodzież, rodziny z terenu gminy.

Partnerzy w realizacji projektu:

Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pogorzeli

Urząd Miasta i Gminy Pogorzela.

Czas realizacji projektu:

maj - grudzień 2018

Projekt: „Święto sera smażonego jako tworzywo integracji międzypokoleniowej”

Wnioskodawca projektu:

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury (Mariusz Ossowski)

Plac Powstańców Wlkp. 1

63-860 Pogorzela

Cel główny projektu:

Przypomnienie tradycji lokalnych młodszymi pokoleniami.

Miejsce realizacji projektu:

MGOK, Restauracja Mila, Rynek

Beneficjenci projektu:

Dzieci, młodzież, seniorzy, mieszkańcy miasta i gminy.

Partnerzy w realizacji projektu:

Urząd Miasta, Muzeum Narodowe w Szreniawie, Stowarzyszenie Łaciata Wieś, Stowarzyszenie PTK, Zakład Mięсны Konarczak, szkoły i przedszkole w Pogorzeli

Czas realizacji projektu:

czerwiec - wrzesień 2018

Projekt: „Pogorzelski Mastecheff” - konkurs kulinarny

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie PTK (Pogorzelskie Towarzystwo Kulturalne)

ul. Krobska 19

63-860 Pogorzela

Cel główny projektu:

Kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych.

Miejsce realizacji projektu:

Restauracja Impresja w Borku Wlkp.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie gimnazjów i Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Pogorzeli.

Partnerzy w realizacji projektu:

Restauracja Impresja w Borku Wlkp.

Czas realizacji projektu:

październik 2018

Projekt: „Sprawne i zdrowe. Pogorzelski fitness”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie Nowoczesna Szkoła

ul. Krobska 19

63-860 Pogorzela

Cel główny projektu:

Integrowanie społeczności lokalnej, a w szczególności kobiet w różnym wieku, poprzez wspólne ćwiczenia, spotkania i wymianę doświadczeń.

Miejsce realizacji projektu:

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Pogorzeli.

Beneficjenci projektu:

Lokalna społeczność

Czas realizacji projektu:

Cały rok 2018

Projekt: „Świątecznie z rodzicami” – „Wieczór z dziadkami”

Wnioskodawca projektu:

Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli

Cel główny projektu:

Wzmocnienie więzi rodzinnych, przeciwdziałanie osamotnieniu, integracja międzypokoleniowa.

Miejsce realizacji projektu:

Sala Domu Strażaka w Gumienicach, MGOK, Przedszkole.

Beneficjenci projektu:

Rodzice, dziadkowie, mieszkańcy

Partnerzy w realizacji projektu:

Urząd Miejski w Pogorzeli, MGOK, Rada Sołecka w Gumienicach, KGW Gumienice, Grupa nieformalna „Mamuśki”, lokalni sponsorzy, przedsiębiorcy.

Czas realizacji projektu:

październik 2018

4. REALIZACJA PROGRAMU

4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Punkt Konsultacyjny, placówki opieki nad małymi dziećmi, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyniu, Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, świetlice, Kościół i społeczność lokalna.

4.2. FINANSOWANIE

Źródłami finansowania działań wyznaczonych w Programie będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki organizacji pozarządowych, środki pozyskane od sponsorów indywidualnych.

Środki finansowe zaplanowane na realizację Programu w 2018 r. to kwota ok. 6,2 mln zł, w tym: świadczenia rodzinne 2001246 zł, świadczenia wychowawcze 4045468 zł, piecza zastępcza 118000 zł, wynagrodzenie asystenta rodziny 16772 zł. Kwota ta nie odzwierciedla wszystkich kosztów związanych z realizacją działań przez podmioty wskazane w programie. Nieuwzględnione są m.in. zadania inwestycyjne.

4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoringiem i ewaluacją programu zajmować się będzie Zespół Monitorujący powołany zarządzeniem Burmistrza, wykorzystując informacje oraz dane ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwane od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań. Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między

założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Badanie efektywności wdrożenia programu realizowane będzie w dwóch fazach – na początku i na końcu danego roku kalendarzowego w okresie obowiązywania programu. Zebrane w ten sposób informacje zostaną włączone do rocznego sprawozdania z realizacji programu, a następnie zostaną wykorzystane do opracowania do raportu podsumowującego cały okres realizacji programu, zawierającego wnioski i rekomendacje na przyszłość. Ewaluacji programu będzie dokonywał Zespół Monitorujący.

Sprawozdania roczne z realizacji Programu przygotowuje Koordynator programu – Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Kierownik MOPS-u przedstawia je Burmistrzowi i Radzie Miejskiej do końca marca danego roku kalendarzowego wraz z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

TABELA 1. STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI GMINY W LATACH 2015-2017	10
TABELA 2. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI GMINY W LATACH 2015-2017	10
TABELA 3. ZASOBY MIESZKANIOWE BĘDĄCE W POSIADANIU GMINY W LATACH 2015-2017	11
TABELA 4. DODATKI MIESZKANIOWE PRYZNANE W GMINIE W LATACH 2015-2017.....	11
TABELA 5. BEZROBOTNI W GMINIE I ICH UDZIAŁ W LICZBIE LUDNOŚCI GMINY W WIEKU PRODUKCYJNYM W LATACH 2015-2017	12
TABELA 6. STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I W KRAJU W LATACH 2015-2017	12
TABELA 7. ŚRODKI FINANSOWE WYDATKOWANE PRZEZ MGOPS NA POMOC MIESZKAŃCOM GMINY W LATACH 2015-2017	13
TABELA 8. BENEFICJENCI SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2015-2017.....	14
TABELA 9. WYBRANE POWODY PRYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE W LATACH 2015-2017.....	14
TABELA 10. RODZAJE WSPARCIA UDZIELANEGO PRZEZ MGOPS W POGORZELI W LATACH 2015-2017	15
TABELA 11. ŚWIADCZENIA RODZINNE PRYZNANE W GMINIE W LATACH 2015-2017.....	16
TABELA 12. ŚWIADCZENIA ALIMENTACYJNE PRYZNANE W GMINIE W LATACH 2015-2017	17
TABELA 13. ASYSTENCI RODZINY W LATACH 2015-2017.....	18
TABELA 14. KARTA DUŻEJ RODZINY W LATACH 2015-2017	19
TABELA 15. DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO W GMINIE W LATACH 2015-2017	20
TABELA 16. PODMIOTY WSPIERAJĄCE RODZINY I DZIECI W GMINIE	20
TABELA 17. PARAFIE RZYMSKOKATOLICKIE W GMINIE W 2017 ROKU.....	22
TABELA 18. DZIAŁALNOŚĆ PCPR-U W ODNIESIENIU DO MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2015-2017.....	22
TABELA 19. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY, Z KTÓRYCH MOGĄ KORZYSTAĆ MIESZKAŃCY GMINY POGORZELA	23

TABELA 20. DZIAŁALNOŚĆ POWIATOWEGO ZESPOŁU ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W ODNIESIENIU DO MIESZKAŃCÓW GMINY W LATACH 2015-2017	24
TABELA 21. NEGATYWNE ZACHOWANIA ORAZ ZJAWISKA PATOLOGICZNE WYSTĘPUJĄCE W SPOŁECZNOŚCI UCZNIOWSKIEJ W ROKU SZKOLNYM 2016/2017.....	29
TABELA 22. DYSFUNKCJE I PATOLOGIE STWIERDZONE W RODZINACH UCZNIÓW W ROKU SZKOLNYM 2016/2017	30
WYKRES 1. PROBLEMY NAJCZĘŚCIEJ DOTYKAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY.....	24
WYKRES 2. OBSZARY, W KTÓRYCH OFERTA POMOCY ŚWIADCZONEJ OSOBOM I RODZINOM DOTKNIĘTYM PROBLEMAMI SPOŁECZNYMI W GMINIE JEST NAJBARDZIEJ NIEZADOWALAJĄCA	25
WYKRES 3. JAK PANI/PAN OCENIA FUNKCJONALNOŚĆ I JAKOŚĆ OFERTY W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA W GMINIE?.....	26
WYKRES 4. JAK PANI/PAN OCENIA OFERTĘ W ZAKRESIE EDUKACJI W GMINIE?	26
WYKRES 5. JAK PANI/PAN OCENIA ATRAKCYJNOŚĆ I JAKOŚĆ OFERTY KULTURALNEJ W GMINIE?.....	26
WYKRES 6. JAK PANI/PAN OCENIA OFERTĘ GMINY W ZAKRESIE SPORTU I REKREACJI?	27
WYKRES 7. CZY CZUJE SIĘ PANI/PAN BEZPIECZNIE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA?	28